

Fundacja Rodzinna

1. Fundacja rodzinna. Fundacja rodzinna to podmiot, który ma na celu zarządzanie majątkiem rodzinnym i jego ochronę przed negatywnymi skutkami procesów sukcesyjnych czy też wielością beneficjentów. Ma ona stanowić zabezpieczenie majątkowe grupy osób wskazanej przez fundatora. Jest osobą prawną o charakterze prywatnym. Jest to więc odrębny podmiot od fundacji zakładanej na podstawie przepisów ustawy z 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach, która może realizować jedynie cele społecznie i gospodarczo użyteczne. Fundacja rodzinna tworzona jest na podstawie przepisów ustawy o fundacji rodzinnej z dnia 26 stycznia 2023 r. Musi ona w swojej nazwie zawierać oznaczenie "Fundacja rodzinna". Dla jej utworzenia konieczne jest sporządzenie przez notariusza aktu założycielskiego albo testamentu, obejmującego oświadczenie o utworzeniu fundacji rodzinnej. Fundacja rodzinna jest wpisywana do rejestru fundacji rodzinnych, który prowadzony jest przez Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim. Na chwilę obecną zainteresowanych założeniem fundacji rodzinnej jest wielu.

2. Kto może być fundatorem? Fundator to twórca fundacji. Zgodnie z ustawą fundatorem może być wyłącznie osoba fizyczna posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych. Krąg osób fizycznych mogących założyć fundację rodzinną nie został ograniczony przez przyzmat obywatelstwa, tym samym jest możliwość założenia fundacji rodzinnej w Polsce przez osobę fizyczną będącą cudzoziemcem. Oznacza to, że fundatorem fundacji rodzinnej nie może być ani osoba prawna np. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, ani jednostka organizacyjna, nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, tzw. ułomna osoba prawna, jaką jest np. spółka komandytowa. Nic nie stoi na przeszkodzie, aby ten sam podmiot założył więcej niż jedną fundację rodzinną w Polsce.

3. Kto to jest beneficjent? Beneficjent jest osobą, w interesie której fundacja rodzinna zarządza majątkiem lub na rzecz której spełnia świadczenia. Beneficjentem może być sam fundator, osoba fizyczna lub organizacja pozarządowa, prowadząca działalność pożytku publicznego. Wobec tego beneficjentem nie może być inna fundacja rodzinna czy spółka.

4. Jak założyć Fundację rodzinną?

Aby założyć fundację rodzinną należy:

1. złożyć **oświadczenie o ustanowieniu fundacji rodzinnej** przed notariuszem w akcie założycielskim albo w testamencie
2. sporządzić w akcie notarialnym **statut** zawierający reguły działania fundacji rodzinnej
3. sporządzić spis mienia
4. przekazać majątek do fundacji rodzinnej o wartości **co najmniej 100 tys. zł**
5. zgłosić fundację rodzinną do prowadzonego przez Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim **rejestru fundacji rodzinnych**.

W ramach tworzenia fundacji rodzinnej, do obowiązków fundatora należy ustalenie statutu jaki ma mieć fundacja rodzinna. Powinien on określać podstawowe kwestie z nią związane, czyli np. nazwę, siedzibę, cel utworzenia czy też beneficjentów fundacji wraz z zakresem przysługujących im uprawnień. Ponadto statut określa czas trwania fundacji, wartość funduszu założycielskiego (który musi być wyższy lub równy 100.000 zł) oraz zasady powoływania, odwoływania oraz prawa i obowiązki członków organów fundacji rodzinnej.

5. Fundacja rodzinna i jej organy. Jako organy fundacji rodzinnej przewidziany został zarząd, tj. organ o charakterze wykonawczym, rada nadzorcza, czyli organ nadzoru i kontroli oraz zgromadzenie beneficjentów, które sprawuje rolę uchwałodawczą. Zarząd i zgromadzenie beneficjentów są obowiązkowymi organami fundacji rodzinnej i muszą zostać powołane wraz z zawiązaniem fundacji rodzinnej. Powołanie rady nadzorczej jest fakultatywne, chyba że liczba beneficjentów fundacji rodzinnej przekroczy 25 osób.

Koncepcja organów fundacji rodzinnej nie odbiega zasadniczo od koncepcji organów spółek kapitałowych. Wobec tego zarząd będzie odpowiedzialny za prowadzenie fundacji rodzinnej oraz jej reprezentację, a także za realizację celów określonych w statucie fundacji. Ponadto na zarządzie spoczywa odpowiedzialność za zapewnienie płynności finansowej i jednocześnie wypłacalność fundacji.

Rada nadzorcza ma pełnić nadzorczą rolę wobec zarządu. Jest możliwość aby statut rozszerzał te uprawnienia, np. poprzez określenie, że wskazane czynności zarządu, będą mogły zostać zrealizowane wyłącznie za uprzednim uzyskaniem zgody rady nadzorczej.

Zgromadzenie beneficjentów składać się będzie z beneficjentów fundacji uprawnionych zgodnie z postanowieniami statutu do uczestnictwa w nim. Samo zgromadzenie będzie co do zasady zwoływane przez zarząd i będzie odpowiedzialne za podejmowanie najważniejszych uchwał dot. działalności fundacji.

6. Działalność gospodarcza a fundacja rodzinna. Fundacja rodzinna **nie jest instrumentem do prowadzenia działalności gospodarczej.** W ustawie została wprowadzona zamknięta lista rodzajów aktywności gospodarczej fundacji rodzinnej. Ma to stać na straży bezpieczeństwa i ograniczenia ryzyka gospodarczego w celu ochrony majątku fundacji rodzinnej. Statut fundacji rodzinnej nie może rozszerzyć ustawowego katalogu dopuszczalnej działalności gospodarczej. Niemniej dopuszczalne są statutowe ograniczenia jej zakresu względem regulacji ustawy, wskazanych w art. 5 ustawy o fundacji rodzinnej. Fundacja rodzinna bowiem może prowadzić działalność polegającą na obrocie majątkiem, w tym udziałami w spółkach, najmie, udzielaniu pożyczek spółkom, w których posiada udziały, lub beneficjentom, obrocie obcą walutą w celu dokonywania płatności związanych z działalnością fundacji rodzinnej oraz określoną działalność w związku z prowadzonym gospodarstwem rolnym.

7. Fundacja rodzinna: opodatkowanie. Założenie fundacji rodzinnej oraz przekazanie do niej majątku **nie jest opodatkowane.** Fundacja rodzinna płaci CIT 15%, który jest pobierany dopiero w chwili przekazywania środków beneficjentom.

8. Podsumowanie. Powyższe rozważania prowadzą do jednoznacznych wniosków, iż założenie fundacji rodzinnej to ruch, który może zagwarantować rodzinie wiele korzyści. Fundacja rodzinna daje szansę efektywnego zarządzania rodzinnym majątkiem. Stoi na straży bezpiecznej sukcesji oraz stabilności finansowej. Jest to skuteczne narzędzie chroniące rodzinę przed potencjalnym rozdrobnieniem majątku.

Artykuł udostępniony przez Fundację Togatus Pro Bono, ul. Warmińska 7/ 11 10-544 Olsztyn

Linki do artykułu:

<https://fundacja.togatus.pl/fundacja-rodzinna/>

<https://www.facebook.com/fundacja.togatus>